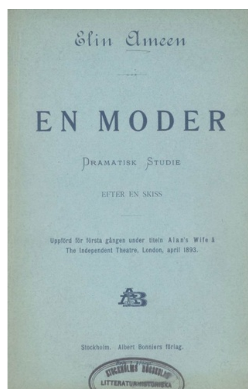

EN MODER.

DRAMATISK STUDIE.

EFTER EN SKIZZ

AF

ELIN AMEEN.

Uppförd första gången under titeln *Alan's Wife* å The Independent Theatre, London, april 1893.

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Förord till den elektroniska utgåvan

En moder är en dramatisk studie av **Elin Ameen** (1852-1913), vilken har digitaliserats av Dramawebben och anpassats för Projekt Runeberg den 26 september 2012 av Ralph E.

Förord.

I januari 1H891 intogs i *Dagens Krönika* en skiss, *Befriad,* författad af undertecknad. Den blef mycket fördelaktigt recenserad och i kort sammandrag refererad i den i London af mr Stead utgifna *Review of Reviews.* Då miss Elizabeth Robins, den kända, talangfulla skådespelerskan, hvilken på ett par af Londons scener på ett glänsande sätt återgifvit några af Ibsens kvinnotyper, läste nämnda referat, blef han så tilltalad af innehållet, att hon skaffade sig skissen i dess helhet på originalspråket. Hon läste den sedermera i en tysk öfversättning och, enligt hennes egna ord, blef hon så slagen af det ovanliga ämnet och det dramatiska i den lilla biten, att hon lät en af sina litterära vänner utarbeta den till ett kort drama. Detta uppfördes för första gången i april 1893 i London af *»The IndependentTheatre».* och miss Robins utförde däri hufvudrollen. Stycket kallades, tämligen omotiveradt, *»Alan's Wife»* (Alans hustru), händelsen var förlagd till Skottland, och då den dramatiske författaren önskade

vara okänd, tillkännagafs endast, att dramat »var grundadt på en skiss af Elin Ameen».

De förnämsta Londontidningarna voro under de närmaste dagarna efter styckets första uppförande mycket ifriga i sin kritik för och emot, men alla öfverensstämde i, att miss Robins däruti firat en ännu större triumf än i Ibsens pjeser.

Någon tid därefter utkom dramat i bokform med ett vidlyftigt företal af mr William Archer, den kände, framstående litteraturkritikern, författaren och öfversättaren, däribland äfven från de skandinaviska språken.

Det är *Alan's Wife,* som under titel *En Moder,* nu utgifves i svensk bearbetning af undertecknad. Da den engelske dramatiske författaren alltjämt önskar vara okänd, har hans namn ej äfven kunnat sättas under arbetet, utan, pä hans eget förslag, har endast originalskissens förf. blifvit nämnd, liksom i den engelska upplagan af boken.För dem som icke känna till skissen *Befriad,* men möjligen skulle vara intresserade af att göra en jämförelse mellan den och dramat, hänvisa vi till novellsamlingen *Lifsmål,* utkommen 1891 pä P. A. Huldbergs förlag, Stockholm.

Stockholm i april 1895.

Elin Ameen.

EN MODER.

FHT MALMBERG.

KM MA OLSON, hennes doller. JANNK BORG, pastorsadjunkt. ALMA JANSON, arbetarhustru A N DE RS() N, arl »et a re.

Arbetare. Arbetarhustrur. Barn.Första tablån.

En byväg på sned Ivärs öfver scenen frän höger i jörgrunden till vänster i fonden. Till vänster i förgrunden det yttre af en arbetarebostad. Förstugukvist och dörr till ingången, fönster på hvardera sidan, genom kvilka man skymtar det inre af bostaden. Scenens midtelparti föreställer en liten trädgårdstäppa, omgärdad mot vägen af ett måla dt trä staket med en grind. En bänk längs husets ena sida, där framför ett bord, på hvilket finnes tallrikar i en hög, knifvar, gajflar etc., tillreds att duka bordet.

{Fm Malmberg, en äldre kvinna i en kel dräkt, men något skiljande sig frän en arbetarhustru, sitter på bänken utanför huset, sysselsatt med alt sticka på en strumpa. Folk går förbi på vägen. Två män med ett litet barn mellan sig, så en liten flicka med en korg på armen, därefter en kvinna, bärande ett barn.)

Kvinnan (* det hon går förbi fru Malmberg).

En sådan vacker dag!

Fru Malmberg (nickar).

Ja. det är ett skönt väder vi ha.

(Kvinnan går vidare.)Alma Janson

(kommer med en korg på armen, hon stannar).

God middag, fru Malmberg!

Fru Malmberg.

God middag, Alma, så varmt det är i dag!

Alma.

Ja, och frun ser ut att ha det riktigt bra här.

Fru Malmberg.

Ja, det är skönt här, kom in och sitt ner ett tag och hvila; Alma kan val vara trött efter att ha varit ute och handlat.

Alma

(går in genom grinden och fram till bänken, där hon sätter sig).

Nå, inte nekar jag för, att jag skulle tjcka om att få sitta ner och hvila mig ett grand. Hvad frun ska vara glad åt att kunna få hälsa på sin dotter så här när som helst, tycker jag.

Fru Malmberg.

Jo men, jag trifs ingenstans bättre än här, nu sedan hon blef gift. Jag är så ensam i min lilla bostad i byn.

Alma.

Kan väl tänka det, det blir alltid så under ligt ensamt, när töserna lämna mor sin för att sätta eget bo.

Fru Malmberg.

Det är ett sant ord, Alma, och jag som aldrig haft annat barn än min Emma, hvarkenpojke eller tös, då käns det nog hårdt att bli ensam, när en blir gammal.

Alma.

Men frun kan väl ändå vara glad att Emma fick en så'n hygglig och bra karl, som är så arbetsam och ordentlig och håller henne så väl.

Fru Malmberg.

Å ja, Hans Olson är en präktig karl, det är inte tu tal om den saken, och han kommer snart att bli förman på fabriken, säga de. Men jag trodde ändå alltid, att Emma skulle vilja flyga högre. Hon kunde ha gift sig med en skolmästare, som hennes far var, eller till och med en präst, hon som lärde sig så kvickt och bra allt hvad hennes far undervisade henne. Hon är lika bokkunnig som fröknarna på bruket, det är jag viss om. Det är inte som jag, som bara var en bonddotter och aldrig fick lära stort mer än skrifva, läsa och litet räkning.

Alma.

Ja ja men; böcker är allt något det te' å få läsa. Dom säger, att förre kyrkoherdens Janne, som nyss blifvit adjunkt här i socken, är så lärd och fin så, att ingen kan begripa hvad han talar om, men rart är det, förstås.

Fru Malmberg (suckar).

Ja, lärdom är allt något. Och jag ska säga Alma, att så sant som jag sitter här, så var det en tid, då unge Janne var efter vår Emma, ochhon kunde snart ha suttit i en prästgård med honom, i stället för i en sådan här arbetarstuga.

Alma.

Å, tänk bara, ja, då kan ingen undra att frun tycker, att hon valde dumt.

Fru Malmberg.

Jag säger inte, att Hans inte ar en god make, kom ihåg det, Alma, och en god arbetare också, det är bara, att jag så gärna ville sett min enda flicka i en högre samhällsställning -liksom jag själf kom ett steg högre upp, när jag gifte mig.

Alma.

Ja, det förstås, men ungt folk vill gå sina egna vägar. Frun får vara tillfreds och tänka, att hon i alla fall gett sin dotter i goda händer, och det finns inte maken till arbetarbostad på bruket, så nätt och fint, som hon håller det.

Fru Malmberg.

Det gör hon, och annars skulle hon inte vara sin mors barn. Och så roligt hon tycker att det är; hon skurar och fejar och putsar, och hon och Hans är som två barnungar, som leker med ett dockskåp.

Alma.

Ja, kära frun, låt dem hållas och vara lyckliga nu, lyckan plär inte räcka så länge.

Fru Malmberg.

Nej, nej; de få nog sina pröfningar som andra.Alma.

Hvar ar Emma, jag ville gärna hälsa på henne, ar hon där inne?

Fru Malmberg.

Ja, jag tror, att hon är i köket. {Ropar.) Emma, Emma! Hvad gör du, barn? Här är en bekant, som hälsar på hos dig!

Emma (innanför frän rummet till vänster).

Jag kommer genast. Jag håller på att göra Hans’ middag färdig. Jag kan inte gå ifrån såspannan.

Alma {småleende).

Såå, håller på med Hans' middag, det är det hon har för sig.

Fru Malmberg.

Ja, så är det alltid. Hans först oeh sist, Hans’ middag, Hans’ kaffe, eller Hans’ kvällsmat, eller pipan, som skall stoppas. Ingen man i hela Svea rike blir så uppassad som han.

Alma.

Nå ja, men det är just rätta sättet att få honom att stanna hemma och trifvas där, i stället för att gå till krogen; karlarna får lof att skämmas bort litet. Nej, nu får jag snart gå, hör. där ringer middagsklockan.

(.Arbetsklockan ringer från bruket.)Fru Malmberg.

Å nej, vänta så att Emma får skaka hand med Alma. (Ropar.) Emma, Emma! Skynda di g litet, min Hicka!

Emma (inifrån).

Just färdig, mor, nu tar jag det från spisen.

Almä (ser ned åt vägen).

Ja, och det i rättan tid, för nu börjar karlar ne komma hem. (Ett par, tre karlar gä förbi.) Det är bäst du skyndar dig, Emma, för annars kommer mannen din hem, innan hans middag är färdig.

Emma (inifrån).

Nej, nej, det gör han inte. (Hon kommer fram i dörröppningen. Hennes dräkt är en enkel bomulls-klädning och förkläde af konstväfnad. Något i dräktens snitt, med mera, bör antyda, att hon är något för mer än en vanlig arbetarhustru.) Här är maten. (Kommer ut bärande ett stort, rykande fat, som hon sätter på bordet.) Så där ja. Nå, hur står det till. Alma9 (Skakar hand med henne.)

Alma.

Tack bra. Så, du ska ha er middag här ute i dag?

Emma.

Ja visst, låt oss vara ute i luften, så mycket vi kan, det är inte ofta vi ha det så vackert som nu.Fru Malmberg.

Hon kan aldrig vara utan frisk luft, och Hans är likadan.

Alma.

Nå, inte kan det skada dem. Ordspråket säger, att frisk luft inte skadar annat än spin-delväf.

Emma {skrattar).

Ja, och det är vi inte gjorda af. (Dukar bordet.) Nu skulle jag tro, att detta är en middag, soin kunde passa en kung.

Alma.

Och jag tror, att om det så var, skulle du ändå inte tycka, att det var för godt åt mannen din.

Emma.

För godt! Nej, det skulle jag tro! Är något för godt? Är något godt nog?

Fru Malmberg (ler).

Å, Emma, Emma!

Emma.

Nå ja, mor, du vet mycket väl, att det är sant. Är han inte den bäste make en flicka nå'nsin haft? Och den vackraste, den starkaste?

Fru Malmberg.

Ja, för all del, det är han visst!

Emma (torkar eftertryckligt några glas)..

Nå, hvad begär du då mera?Fru Malmberg.

Å, kära mitt gryn, som jag ofta har sagt dig, skulle jag önskat, att du kommit dig högre upp.

Emma.

Högre upp! Hur kunde jag komma högre, än som Hans' hustru?

Fru Malmberg.

Jag ville sett dig gift med en lärd.

Emma.

Vi kan inte alla gifta oss med lärda, kära mor, några af oss föredra att i stället gifta oss med män. (Går in i huset.)

Alma.

Tösen har rätt, frun, där måste vara några af den sorten för att det ska var' olika folk; frun kan vara glad, att hon dar har fått en som gör, att hon ser så hjärtans lycksalig ut.

(.Stiger upp.)

Fru Malmberg {ler).

Nå ja, hvad heller som är, nog ser hon lycklig ut, alltid.

Emma

(kommer tillbaka med ost och smör på en tallrik).

Alma (småler mot henne).

Ja, det gör hon då visst och sant. Nå, du behöfver inte vänta länge på honom, kära, för där kommer dom ner för vägen, och jag får skynda hem till min gubbe och gossarne. Farväl på er bägge, då. (Går genom grinden uppförvågen till vänster, utbytande hälsningar med förbigående arbetare.)

Emma {skär bröd).

Lärd, jo, jag tackar. Mor, hur kan du säga sådana saker, så folk hör det? Jag förstår nog, hvad du menar, när du talar om lärd, du syftar på stackars lille Janne Borg.

Fru Malmberg.

Emma, hur kan du yttra dig så om honom! Han är en man, som alla se upp till. Är han inte som barn i huset både hos brukspatrons och hos barons på Björksätra?

Emma.

Nå ja, det är bra, om det roar honom, men för min del skulle jag inte tycka om att umgås med folk, som ansåg sig förmer än jag. {Betecknande blick från fru Malmberg.) Nehej, det skulle jag inte. Jag tycker om Janne, och det har jag alltid gjort, sedan vi voro små och lekte tillsammans, men det ar allt bra långt därifrån och till att jag skulle gjort honom till min herre och man, nej, mor; — den sorten passar inte för mig. (Går till en tvättbalja under fönstret, vrider ur några duktyg och hänger dem upp på staketet.)

Fru Malmberg.

Å, Emma, hvad skulle din stackars far ha sagt! Minns du, när du och Janne brukade leka tillsammans nere på ängen och följas åt i läsningen på skolan hos far, innan Janne skickades till staden, och när du och gossen var så kvickaatt svara och komma ihåg allting. Då sad' far: »När den gossen växer upp och blir en man, blir han den rätte för Emma; han är en bra pojke, som aldrig gör någon odygd; han trifs inte utan en bok i handen.»

Emma.

Å, stackars far! Men hvad skulle jag tagit mig till med en man, som var så extra beskedlig! (Skrattar.) Nej, jag visste nog alltid, att det aldrig skulle bli Janne. Å, jag kommer ihåg, när jag följde honom en bit på väg, när han varit hos far och läst, hur jag sprang före honom öfver ängar och gärden, medan vinden blåste mig rätt i ansiktet och alla en solig sommardags under_ bara, surrande ljud hördes rundt om — hur jag brukade skrika högt af lifsluft och lifsglädje medan stackars Janne kom stretande efter, andfådd och svettig, och ropade: »Inte så fort» Emma, inte så fort, vänta på mig!» Och jag brukade ofta få hjälpa honom på fötter igen, när han snubblat öfver någon tufva eller sten!

Fru Malmberg.

Nå ja, det kan ju hända, att han inte kunde hoppa och skutta som du; han hade alltid klent bröst, men han var snäll att läsa och kom med glans in på gymnasiet i staden.

Emma.

Må vara, men hur lärd han var, hur många latinska namn han kunde på blommor och örter, klättra upp för de branta höjderna och plockadem, kunde han aldrig och inte hellef sitta i trädets topp och sola sig. Han var rädd — rädd! Men jag, som var en flicka, visste aldrig hvad rädsla var — jag vet det inte ens nu!

Fru Malmberg.

Ja, men för den skull kunde han väl blifvit en god make . . .

Emma (afbrytandé).

Inte för mig. Jag ville ha en man, som var frisk och modig och stark, min öfverman så väl som andras, en som älskar bärgtopparna med deras friska vindar, som älskar sitt kroppsliga, härdande arbete och, när det är slutadt, finner hvila och förfriskning i ett friluftslif i skog och mark — å, att vara ung och stark och lycklig — å, att bara lefva!

Fru Malmberg.

Ja, Emma, du var alltid en underlig flicka. Gud vet hvarifrån du fått alla dina idéer.

Emma.

Mor, är det så underligt att älska det fulla, rika lifvet, hälsan och styrkan! Jag kan inte med det som är fult, förkrympt och svagt - jag pinas så af det, att jag måste vända mig bort. Mor, se bara på, hur stackars Janne Borg kommer krypande fram, med lutad rygg, hostande och harklande och med sin svaga stämma, och se på Hans, hur käckt han går vägen fram, med upprätt hufvud och öppen blick, som tillhörde hela världen honom. Förstår du inte, hvad ensådan arbetare är tusen gånger mera värd än en förläst präst!

Fru Malmberg.

Bevara mig, du kära barn! Men nu börjar jag undra, hvad Hans har för sig i dag, din rara middag blir ju alldeles kall.

Emma.

Ja, det blir den visst. Jag undrar, hvar

han är! (Några karlar gå förbi.) Alla ar betar ne tycks ha gått hem. (Siår på dörrsteget och ser ned åt gatan, skyddande med handen för Ögonen. En arbetare går förbi ock stannar för att tala med henne.)

Anderson.

God middag, Emma Olson, en vacker dag i dag!

Emma.

Ja, det är det, Anderson. Men vet han hvad det är som uppehåller Hans så länge i dag efter de andra?

Anderson.

Han har stannat efter för att se till nå't som hade gått gale' me' ett maskineri; han ä' ju liksom lite' mekanikusk, vet ja', å de' var nå t me' den nya sågen, — de äT alltin gale' me' de' som ä! nytt, de7 ä' min tanka om saken.

Emma.

Å, Hans tar nog reda på det, han.

Anderson.

Ja, de' förstås, han a! så god som nån scheniör — å, jag tror nog han ä' har i rappe\Emma.

Nå ja, det är bra, bara jag vet. hvar han finns. Adjö, Anderson. (Arbetaren går vidare.) Där ser du, mor, hur de alltid vända sig till Hans framför alla andra.

Fru Malmberg.

Ja ja, det är klart, att när en flicka är för älskad, så vet hon allting bättre än hennes gamla mor.

Emma.

Å, mor, nog var du också en gång ung och visste bättre än din mor då?

Fru Malmberg (skakarpå hufvudet).

Ack, med det är så länge sedan.

Emma.

Men jag slår vad, att du ändå minns det! Jag tror i alla fall det blir bäst, att jag sätter fatet i ugnen en stund; maten kallnar annars.

(Går in med fatet.)

Fru Malmberg

(skakar på hufvudet. Småler. Suckar i det hon fortfai

med sin stickning).

Emma (kommer tillbaka).

Jag undrar, hvarför han ännu dröjer så länge . . .

Fru Malmberg.

Det vore mycket bättre, om du ville låta bli att undra och sätta dig ned med ett arbete i hand, till dess han kommer,Emma.

Nej, mor, jag kan inte. (Leende.) Jag har för brådt — att se efter honom! (Lutar sig öfver staketet och ser fram mot vägen ät höger.)

Fru Malmberg.

Där kommer visst Janne Borg. (Ser till vänster.)

Emma (vänder på hufvudet).

Ja, det är han. (Likgiltigt.) Nå, Janne, hur mår du?

Janne Borg

(en liten, spenslig man i dräkt, som anger det andliga ståndet, kommer frän vänster, går något lutad och stöder sig på en käpp).

God dag, Emma; hur står det till, fru Malmberg?

Emma

(står lutad mot staketet till höger och ser framåt vägen, medan hon lyssnar till hvad de andra säga).

Fru Malmberg.

Tack bra, sitt ner, Janne, och berätta hvad Janne haft för sig i dag. Janne ser så trött ut.

Borg

(tager af sig hatten med ett uttryck af trötthet och för handen öfver pannan).

Jag ar trött, jag har varit hos sjuka och andligen bedröfvade och talat Guds ord tili dem,Fru Malmberg.

Och Janne har uppbyggt dem och talat dem till frid och sanning, för Janne har fått talets gåfva-

Emma (från sin plats).

Mor, du skall säga pastorn nu, sedan Janne blifvit prästvigd.

Fru Malmberg.

Å, det bryr han sig visst inte om; jag har sett honom, sedan han var så här liten. (Mäter med handen från marken.) Och han kom till far för att få sina första skolkunskaper.

Emma.

Och kommer du ihåg, Janne, att jag brukade ta’ dina böcker och kasta dem öfver häcken?

(Skrattar.)

Borg.

Ja, du låtsade alltid, att du inte tyckte om böcker, Emma; men du lärde fortare än någon annan.

Emma.

Å, böcker är bra — de långa vinteraftnarna, men fria luften, skogen, bärgen, ängarna och molnen i det blå är’ bättre 1 Det tyckte jag då, och det tycker jag änl

Fru Malmberg.

Ja, men du hänger ofta näsan öfver boken, så att du glömmer allt annat. Och ofta tar du en bok och sätter dig hos Hans, medan han röker sin pipa, och läser högt för honom.Borg (litet Öfverlågset).

Och hvad tycker han om det?

Fuu Malmberg (leende).

Mellan oss två, Janne, så tror jag inte han mycket hör på, hvad hon läser.

Emma (häftigt).

Jo, det gör han visst! Hans förstår lika bra som jag, hvad han läser. För resten har han i somt läst mer än jag han har läst mest hela verket af »Uppfinningarnas bok», och det har jag sannerligen aldrig orkat med-

Fru Malmberg.

Men, barn, den som är en stark arbetare behöfver ju inte vara boklärd.

Borg.

Ja, det skulle vara bra hårdt för oss andra, om en sådan karl som Hans skulle ha fått allting. Yi må väl kunna få ha litet bokkunskap att sätta gent emot deras Herkulesstyrka.

Emma.

Nå ja, Janne, du skulle visst inte bry dig om att vara någon Herkules. som du kallar det, det var aldrig i din väg.

Borg,

Kanske inte — efter hvad du säger.

Fru Malmberg.

Jag önskar Hans snart vore här, hon kan inte tänka på annat än middagsmaten, som kallnar för honom.Boro.

Nå, nå, det ar ju i sin ordning1.

Fru Malmberg.

Så blir det för Janne också, när Janne sätter bo en dag och får en liten rar hustru, som pysslar om honom.

Borg (.skakar på hufvudet).

Det är långt dit, fru Malmberg, jag ar { många afseenden en ensam man, och ensam kommer jag nog att vandra mitt lif fram, (Stiger upp.) Nå, jag måste gå nu, jag har ännu ett par besök att göra. (Ser pä sitt ur.) Hon är half ett nu. Jag skall titta inom i skolan ett slag, just innan barnen sluta.

Emma.

Ja, jag brukar se dem gå förbi vid den här tiden, somliga sädana små tuitingar, att om de inte ginge i en rad och hölle hvarandra i hand, skulle de ramla omkull. (Skrattar.)

Borg.

Ja, där finns en hel hop sådana där småttingar i lägsta klassen, rara små tingestar. Farväl, Emma! Farväl, fru Malmberg.

Emma.

Adjö, Janne!

(Borg går ut till höger.)

Fru Malmberg.

Ett godt hjärta har han då visst och sant; jag tycker om, när en man talar så där om små barn.

Én moder. 2Emma.

Det gör jag med. Å, mor, du skulle se Hans med ett litet barn — hur han ser pä det} och hur han handskas med det. Han bär det på sina starka armar, så ömt och varligt som en kvinna. Han tog här om dagen upp en liten parfvel från vägen, som grät och snyftade, och bar hem honom, och inom en minut hade barnet upphört att snyfta och fallit i sömn mot hans skuldra.

Fru Malmberg.

Ja, jag tror nog, att han en dag blir en god fader.

Emma.

En både god och lycklig far. (Går och sätter sig hos modem pä bänken.) Ja, då ska vi bli ännu lyckligare - å, mor, ska jag verkligen bli ännu lyckligare, när jag håller mitt barn i mina armar?

Eru Malmberg.

Ja, barnet mitt, det blir du. Folk talar om lycka och hvad som orsakar den, och ungt folk talar om den; men där finns en lycka i världen, som är bättre och större, när den kommer, än man någonsin kan ana förut — och det är den stund, när en kvinnas förstfödde lägges i hennes armar.

Emma.

Ar det så — är det sant? (Lägger hufuudet i moderns knä.) O, mor, att tänka sig, att den lyckan ska bli min! Jag ska få det till allt det andra

— är det inte underbart?Fru Malmberg (rörd).

Grud hålle sin band öfver dig, mitt barn! Emma.

När jag1 tänker på det ögonblick, när min förstfödde skall hvila i min famn, hur han skall se på mig . . .

Fru Malmberg (leende).

Hani Skall det då bli en gosse?

Emma.

Naturligtvis! Lik sin far. Han skall heta Hans också, därför att där alltid funnits en Hans Olson från far till son i många släktled. Han skall ha faderns ärliga, blå ögon, så trofasta och klara, detsamma guldlockiga håret, den raka näsan och det vackra leendet. Sådan skall han se ut, när han växer upp, men först skall han bara vara en fin, mjuk, skär liten bomulls-tapp, och när jag sitter framför brasan med honom i mitt knä och pysslar om honom och han sträcker sina små rosenfärgade tår mot elden, då kommer du, mor, och alla grannhustrurna in och beundra hans vackra lilla kropp, och så säga ni: »Det var mig en präktig gosse». Å, mor, det är alltför härligt för att kunna bli sanning!

Fru Malmberg.

Nej, nej, älskade barnet, det blir ju sant en dag.

Emma.

A, mor, mor — hvad världen är skön, och livad lifvet är härligt! (Kysser henne.) Se, därkommer mer folk hem från fabriken — nu är Hans här i rappet. (Går in i huset.)

Fru Malmberg (ser ut ät vägen).

Ja, där kommer de. (Stiger upp, lägger ihop sin stickning, ställer litet i ordning pä bordet, går därefter in, liksom för att hämta någonting.)

(Sä småningom uppstår en viss rörelse. Två gossar springa längs scenen från höger, komma sedan tillbaka med två andra och rusa åt höger. Två flickor rusa förbi, därefter komma två kvinnor från fonden till vänster och stanna

litet till höger om huset, seende ut åt vägen, i det de skugga med handen för ögonen.)

Fru Malmberg

(kommer ut genom dötren med en mugg i handen).

Hvad står på, har något händt?

Första kvinnan.

Di säger, att de' ä' en olyckshändelse nere på fabriken .. .

Fru Malmberg (skrämd).

En olyckshändelse?

Andra kvinnan.

Ja ja — se där! (Pekar åt höger.)

Emma

(lutar sig ut genom ett af fönstren och håller armarna i

kors på fönsterposten).

Mor, du, är det inte bra, att han skall heta Hans, så blir han i allt en afbild af sin far mor — hör du inte — hvad är det?Fru Malmberg (hastigt).

Ingenting, kära, ingenting.

Emma

(kommer skyndsamt ut ur huset och går ut i täppan).

Nej, mor, jag är säker om, att det är någonting. Hvad är det? (Till en af kvinnorna.) Vet ni det?

Första kvinnan.

De' lär fäll' vara en olycka nere i fabriken, säger di.

Emma.

I fabriken! Är någon skadad?

Andra kvinnan.

Ja, si, me' di här nymodiga maskinera vet en aldri hur en kan var' säker.

Emma.

Med maskinerna? (Ser Janne Borg komma skyndsamt från höger.) Janne, Janne, hvad är det? Hvad har händt?

Borg (Upprörd, flämtande).

Emma, kära Emma, du måste bereda dig . . .

Emma.

Bereda mig — för hvad?

Borg (som förut).

Här har inträffat en olyckshändelse.

Emma.

Inte Hans väl? Du menar inte, att han har blifvit skadad? (Griper om Borgs arm. Borg är tyst.) Ah, men han är så stark, sä det betyderingenting. Jag skall snart göra honom bra igen! Hvar är han? Han måste föras hem.

Borg.

Nej, nej. (Han ser tillbaka efter något som nalkas.)

Emma.

Hvad är det där?

[Paus.)

Borg.

Ske Guds vilja, Emma — Herrens hand hvilar hårdt på dig.

(Ett ögonblicks tystnad. Emma ser alltmera förlä rad på någonting, som kommer närmare. Arbetare Anderson och två andra arbetare nalkas, bärande en öfver-höljd bär, och efter dem en hop män, kvinnor och barn. Båren ställes åt höger, så långt i fonden som möjligt och ej fullt synlig för hopen som omger.)

Emma.

Å, här kommer de ju! (Rusar mot dem). Anderson, sag mig, hvad har händt?

Anderson.

Kom inte hit, Emma, se inte på det, det står I inte ut med.

Fru Malmberg

(håller Emma tillbaka).

Emma.

Låt mig vara, mor — jag måste gå till honom!

Första kvinnan.

Nej, nej — flicka — I ska inte se på't . .Fru Malmberg.

Vänta, Emma, gå inte nu — sansa dig litet

— du är inte stark nog — var lugn nu. . .

Emma.

Jag måste! O, låt mig gå! (Hon strider, sliter sig lös och rusar fram, lyfter en flik af bärduken.) O. Hans! (Hon uppger ett skri af fasa och smärta och faller sanslös i fru Malmbergs armar.)

(Ridå.)Andra tablån.

Ett rum i Emmas bostad. Kakelugn till höger; en mindre dörr till höger närmare fonden; stolar; dörr midt i fonden; ett fönster till höger om dörren; till vänster om dörren en skänk med några tallrikar, en skål, ett par kopp ar ar ms takar, en pendyl med mera. En bokhylla till vänster med böcker, ett bord med brokig duk midt på golfvet, stolar. En vagga till vänster, nära fonden.

(Emma sitter sysslolös i en länstol och stirrar i elden, som brinner i kakelugnen. Hon är klädd i svart kjol och en hvit, lös kofta med vida ärmar. En svart schal är kastad öfver hennes skuldror. Fru Malmberg och Alma Janson stå på hvardera sidan om vaggan. Fru Malmberg bojer sig öfver vaggan, slätar på kläderna etc. Alma ser beundrande på.)

Fru Malmberg.

Så där ja, nu ser han ut att ha det riktigt godt, lillen; och så djupt i sömn, att det gör en glädje att se det.

Alma (ser på honom från andra sidan om vaggan).

Ja, det gör det; men jag tror han har det för varmt, vet frun.Fru Malmberg.

För varmt? Kanske — vi ska ta’ bort en filt. (Tage?- af filten och står med den i hand.) Men jag vet ändå inte — min åsikt är, att sådana här småttingar ska hållas väl varma. {Lägger på filten igen.)

Alma.

Väl varma, ja! Men inte kväfvas — frun tar lifvet afen med alla de där byltena. (Tager af filten.)

Fru Malmberg.

Ja, ja, det är svårt att veta, hur man gör bäst. (Står och ser tveksam på vaggan.)

Alma.

Nå, jag säger alltid att en kan inte göra bättre än ta’ en grannes råd, och en som till på köpet själf haft åtta barn. Mina barn hade inte ett dugg mer än ett lapptäcke på sig, och de växa upp till de friskaste, starkaste pojkar en kan se.

Fru Malmberg.

Friska och starka! Ja, det var just det; men det är en annan sak med denna lilla stackarn.

Alma

(med korslagda armar, i det hon häller filten, skakar sitt hufvud och ser medlidsamt på barnet).

Ja, stackars liten, det är sant och visst; men ske Herrens vilja. Han måste ha sina egna vägar både med barnen och allt annat.Fru Malmberg.

Vet Alma. ja g tror ändå, att jag lägger filten på honom. (Tager den.) Jag är rädd, att det kan dra’ från dörren på honom.

Alma.

Nå ja, det drar nog alltid från dörrar och fönster. Man får inte ge barnen för mycket frisk luft, förrän de bli årsgamla. Ack, om hans mamma ville se på honom nu, hur rar och snäll han ligger däri (Ser på Emma. Emma visar ingen uppmärksamhet.) Emma, kära, han ser så lycklig ut som en prins! (Emma är fördjupad i tankar.)

Fru Malmberg (.skakat på hufvu-det; hal] t af sides till Alma).

Ack, det är inte mycket hans mor bryr sig 0111 att se honom, äi jag rädd. Emma!

Emma (vaknat hastigt tipp ur sina tankar).

Ja, mor, hvad är det?

Fru Malmberg.

Gossen sofver nu — han ser så belåten ut.

Emma.

Sofver han? Ja så. (Lutat sig framåt, hufvudel hvilar mot handen, armbågen mot knät.)

Fru Malmberg (känner med handen ett stycke från golf vet vid vaggan).

Jag tycker, att jag känner litet drag här vid vaggan.Al,MA (känner också med sin hand).

Nenej, där finns inget drag; det var frun själf, som fick det te' blåsa, när hon viftar fram å’ tebaks med sina kjolar.

Fru Malmberg.

Ja, jag tror Alma har rätt. (Håller sina kjolar tillsammans och känner sedan omigen efter draget.) Nej, där är inte något drag. Nu kan han lugnt sofva.

Almå.

Ja, om han det gör, är det mera tur än frun tror, med alla de kläderna på sig.

Fru Malmberg.

Han får lof att sofva; han har inte haft mycket sömn i dag och inte sista natten heller.

Alma.

Och frun ser minsann alldeles uttröttad ut på det.

Fru Malmberg.

Vi ha haft en orolig dag med honom, eller hur, Emma?

Emma (likgiltigt).

Ja, han har gråtit.

Alma.

Det är för mycket för frun att vara här både natt och dag.

Fru Malmberg.

Å ja, men det är ju min Emmas barn. I kväll ska jag för resten gå hem till mitt; mentänk, Alma, hur välsignadt godt. att hon fick vara kvar här i sitt hem, tills barnet blef födt; det var snällt af patrons, för svårt hade det blifvit för mig att ha henne i mitt trånga lilla rum och kök.

Alma.

Ja, det var nog en stor lättnad, men inte så heller mer än rätt, när mannen hennes vardt dödad i deras arbete. Men hvad heller som är, nog borde hon pyssla om sitt eget barn en smula mer än hon gör.

Fru Malmberg.

Hon är ännu så klen, Alma; men nog är det sant, att hon kunde bry sig ett grand mer om den lille stackarn — det är som om han inte vore hennes barn.

Alma.

Frun ska rycka opp henne och inte låta henne sitta och grunda så där fasligt. (Gladt.) Se här, Emma, tror du, att vaggan står bra här eller att det kan dra'?

Emma

(vänder sig om till hälften, sjunker därefter åter tillsammans).

Å, jag tänker det är bra.

Fru Malmberg,

Min egen flicka, jag kan inte med att se dig sitta där som om du inte hade något med barnet att göra.Emma.

Å, du och Ahna förstår det bättre — han sofver ju nu.

Fru Malmberg.

Ja, men det är inte nog. Å, Emma, litet kunde jag ana, när du brukade tala om ditt väntade barn, om hur du skulle hålla det i dina armar, att du, när han kom, inte skulle bry dig om den faderlöse lille, bara därför, att han inte är välskapad som andra små!

Emma

(ryser, där hon sitter och ser in i elden).

Alma.

Ja, stackars liten, kan han hjälpa, att han vardt så svår krympling; du skulle hålla af en så mycket mer, just därför, att han aldrig ska kunna springa omkring som andra pojkar. Hvad är en mor till, om inte för att ta' vara på det

barn, som bäst behöfver det.

Emma (ser in i elden).

Ja, ja — kanske är det så .. . jag .. . barnet. . .

Fru Malmberg (går omkring och stökar och ordnar litet i rummet).

Du borde vara tacksam, att du har barnet att lefva för, sedan vår Herre tog Hans ifrån dig.

Emma (bittert).

Tacksam!

Alma.

Ack, Emma, du har ett hårdt sinne — du förstår inte den välsignelse du fått.Emma {gömmer ansikte i händerna; ser därefter åter upp).

Nej, det gör jag inte. (Med vaknande smärta.) Mor, hvarför sad! dn mig, att jag skulle få jordens högsta lycka, när mitt barn kom till -livarför talade vi så mycket därom — längtade så mycket därefter!

Fru Malmberg.

Framtiden ligger inte i vår egen hand — det är syndigt att klaga.

Emma (halfhögt for sig själf i det hon ser in i elden).

A, hur jag hoppades — hoppades och längtade, sedan mitt enda hopp var barnet — och när det kom — o, fasa! (Hon hviskar de sista orden och döljer ansiktet i händerna.)

Fru Malmberg.

Tala inte så syndigt, Emma; det ryser i mig att höra dig, och det är din plikt att älska och vårda ditt barn, nu när det är här.

Alma

(knäböjer framför elden, rör om och kastar in ett pat

vedträd).

Det finns mången mor, ska jag säga, som haft en hel skara präktiga gossar och flickor, som växt opp kring henne och ändå hållit mest af sitt vanskapade barn mer än alla de andra. Emma.

Vansfeapad! Ja. det är hvad de kalla honom.

(Paus.)Alma (teser sig)

Nä ja, där är Greta Ström, som var grannas med min mor, hur kånka hon inte på sin Emil, som annars slank och ringla’ vägen utefter, och var hon inte stolt af en till på köpet. Och så är där Ka jsa i Gran gärdet, som hade en unge, som inte var riktig i hufvet. . .

Emma.

Tyst, tyst! Jag kan inte uthärda det!

Alma.

Ja, det är godt och väl, barn, men du måste lära dig att bära det som är oundvikligt.

Fru Malmberg.

Ja, min älskling, du måste lägga bort ditt hårda, upproriska sinne och ikläda dig en ödmjuk, undergifven anda, om du inte ska bli ytterligare straffad. (Hon dam torkar i rummet.)

Alma

Nå, men frun, när en är ung, så känner en det ändå. Jag minns, när min lille yngste föddes, som bara lefde en vecka . . .

Emma (otaligt).

Tala inte om det för mig — jag vill ingenting höra 0111 andra kvinnors barn.

Alma.

Minsann, har du inte skaft på tunga än, Emma! Jag ska säga, fru Malmberg, frun skulle låta pastor Borg komma hit och tala med henne, han har förmågan att ödmjuka de hårdaste syndare,Fru Malmbrrg (,af sides till Alma).

Jag har bedt honom komma. Ser Alma, bara hon blir litet starkare, blir hon annorlunda; hon är ännu bra klen.

Alma.

Ja, det är sant nog; i kväll är hon blek som ett lärft.

Fru Malmberg.

Så blek, ja! Liten, gå oeh lägg dig, så känner du dig nog bättre i morgon.

Emma (trött).

Gå och lägga mig — ja, jag tror.

Fru Malmberg.

Allt är i ordning för dig inne i sängkammarn — Alma stannar nog en stund, och jag ska komma tillbaka i morgon bittida, långt innan du vaknat. Alma flyttar in vaggan åt dig, innan hon går, eller ger dig barnet.

Alma.

Ja, hjärtans gärna; jag kan vaka hela natten, om jag bara får titta in till mitt ett tag och ställa litet för de mina .. .

Emma.

Nej, tack, jag vill inte, att någon ska stanna hos mig .. .

Fru Malmberg.

Men barnet, Emma, — kan du reda dig med honom?Emma {otåligt).

Ja, ja — jag ska ta’ honoin till mig — det är ju min plikt som mor, säger ni.

ÅLMA (Ull fru Malmberg).

Nå, frun, jag tror flickan har rätt; lät henne hållas ensam med barnet i natt, så lär hon sig bäst, hur hon ska handskas med det.

Fru Malmberg (tveksamt).

Kanske det. . .

Alma.

Ja, och när jag inte behöfs, så går jag väl hem. Men kom ihåg, att jag är närmsta granne, om någe’ behöfs. God natt på er då! (Skakar på hufvudet i det hon går ut och säger för sig själj) Somligt folk ä’ svåra te' ha å göra med, när di a’ i bekymmer. (Går.)

Emma.

Ga du också, mor; jag skall reda mig.

Fru Malmberg.

Men om du behöfver något, eller om barnet inte mår bra?

Emma.

Då orkar jag nog gå in till Alma och knacka på...

Fru Malmberg.

Ja, om du lofvar det, så . . . God natt då, barnet mitt, sof godt och glöm inte att be till Gud, och låt se, att du är kry och nöjd i morgon! Tänk, att allt är till det bästa, 0111 vi blott kunde se det!Emma.

God natt!

Fru Malmberg (kysser henne. Går sedan, efter att hafva kastat en sista blick på barnet samt jämkat på en och annan sak).

Emma (stiger upp).

Ändtligen! O, om de ville låta bli att predika för mig och säga, att allt är till det bästa! (Närmar sig vaggan och betraktar den.) Till det bästa — det där till det bästa! (Lutar sig öfver vaggan.) Men han har i alla fall ett litet ljuft ansikte. Stackars lilla barn — stackars lilla barn! De säga, jag älskar dig inte! Jag älskade dig långt innan du kom till — jag har talat och jollrat med dig — gråtit och jublat — och gifvit dig de ömmaste namn en moder kunde finna på

— och nu. nn — jag älskar dig så, att det svider! (Sjunker ner på en stol invid vaggan, gömmer ansiktet i händerna och snyftar. Det knackar på dörren. Emma stiger upp} torkar sig i ögonen och står vid foten af vaggan och ser på barnet. Annu en knackning.) Ja, hvem är det?

Janne Borg (på tröskeln).

God afton, Emma. (Paus. Emma går mot kakelugnen ock ser in i elden. Borg står tvekande och något förlägen.) Din mor bad mig titta in . . .

Emma.

Och tala för mig om min sjnd och hård-nackenhet. . . Ja, jag vet. Kom in, Janne.Borg (kommer fram, sedan Emma satt sig).

Emuia, hvad du ser sjuk ut — du sörjer di g till döds; du får inte uppresa dig mot Guds hemsökelse. Hans vägar äro .. .

Emma.

Godhet och barmhärtighet — ja, det har jag hört.

Borg (tar en stol ock sätter sig nära henne).

Du tviflar väl ej på hans barmhärtiga kärlek, Emma?

Emma.

Jag tänker inte på Gud och hans barm-bärtiga kärlek . . .

Borg.

Men du måste. Emma, min käcka, modiga lilla barndomsvän, jag vill stå dig bi och styrka dig. Jag vill visa dig vägen till Guds barmhärtighet.

Emma.

Kanske du kan finna den där borta i vaggan?

Borg (skakar på hufuudet).

Jag förstår, hvad du menar — jag har ju hört om det förfärliga . . .

Emma (med undertryckt ångest).

Men det glömmer du, Janne Borg, när du talar om kärlek och barmhärtighet. Du glömmer, att inte heller min make fick gå bort utan stympad, utan . . . (Betäcker sitt ansikte och ryser.)Borg.

Emma, du frestar Gud allsmäktig!

Emma.

Yet du inte, att ett litet barn gafs mig, så ohyggligt lemlästadt, så förfärligt vanfördt — en varelse att sådan lefva ett helt lif!

Borg.

Tyst, tyst, Emma! Du är sjuk eller du skulle inte tala på det syndiga viset. (Dä Emma vill a/bryta honom.) När du blir starkare, skall du få se, hvilken tröst barnet skall bli för dig.

Emma (långsamt).

Men hur skall jag trösta barnet?

Borg.

Å, han kan växa upp till stor glädje för sig och dig och andra — han kan bli en lärd man och hvad bättre är en gudfruktig, som lyser vägen åt andra, hvilka fått mera kropps-gåfvor men mindre andlig kraft.

Emma.

Du säger, att han kan växa upp till man

— det sade doktorn också, som patrons skickat hit för att se på honom. A, när han tummade och vred på honom — hur jag blygdes, Janne,

— blygdes och ändå var det som ville jag ryckt barnet undan honom och skonat det för att så vidröras! Han sade, att det var ett »intressant»

fall--hör du, Janne -— intressant — o, Gud!

Och han sade också: »han kan växa upp till en god och bra karl».Borg (gladi).

Där ser du, Emma — han kan bli både gammal och grå efter ett långt lifl

Emma.

Det tror du inte, säg? (Hon griper ifri g t om Borgs ann.)

Borg.

Jo visst. Han kan lefva ut oss allihop.

Emma (hest).

Han skulle kunna lefva längre än någon af oss — längre än jag?

Borg.

Nå ja, enligt naturens ordning och om Gud så vill. (Emma vänder sig bort.) Men om det är Guds vilja, att barnet skall tagas ifrån dig. så måste du underkasta dig det.

Emma (tankfullt).

Barnen höra himmelriket till — inte sant, Janne, om barnet dog, skulle han säkert komma i himmelen?

Borg.

Hur kan du tvifia! Du skall naturligtvis snart låta döpa honom?

Emma.

Döpa? (Likgiltigt.) Ja, det förmodar jag.

Borg.

Men gör det snart, Emma. Ett barn som undfått dopet har fått en välsignelse mer, och dess själ går säkert till Gud, frälsad.Emma.

Frälsad? Hvarför blef han inte frälsad från det?

Borg.

Det tillkommer inte oss att fråga. Det är nog för oss att veta, att det är Guds vilja.

Emma (lidelsefullt).

Guds viljaI Det tror jag inte!

Borg.

Emma!

Emma.

Om du har rätt, så mycket värre då! Om Gud vore full af nåd och barmhärtig kärlek, hur kunde Han då vara så grym mot en oskyldig liten stackare? (Går fram mot vaggan ock faller på knä vid den)

Borg.

Emma, Emma, du frestar Herren Gud alls-mäktig med dina syndiga ord. Men du är sargad i ditt innersta hjärta. Dock Guds barmhärtighet varar evinnerligen; Han skall förlåta dig och hafva medlidande med dig. . .

Emma (stiger upp. Med ett utbrott af förtviflan).

Medlidande med mig! Människa, det är barnet — det är barnet! Tror du inte, att jag skulle vilja ge all min kraft och hälsa åt barnet? Om Gud är vred på mig, hvarför slog Han inte mig till marken? Om jag gjort nagot illa, må Han ha’ straffat mig, men inte min Hans' lillabarni Jcuf kunde ha’ burit det. T detta ögonblick skulle jag låta hacka mig i bitar, om det kunde göra mitt barn friskt och välskapadt.

(Hon går oroligt af och an.)

Borg.

Tyst, tyst! Så småningom skall du åter komma till förnuft, i det tiden går framåt. (Emma försänkt i sin sorg.) Om du blott ville försöka att bedja om en ödmjuk ande och styrka att bära din börda med mod, Emma. Där finns mången före dig, som måst vandra genom världen med lika så tungt kors som du.

Emma.

Och tror du det blir en smula bättre för mig genom att tänka på de andra olyckliga kvinnorna?

Borg.

Ack, Emma, sök styrka där den allenast finnes att få - bed, endast bed därom, och det skall varda dig gifvet!

Emma

(står och ser in i elden, i det hon försöker behärska sig).

Borg (med rörelse).

Emma, stackars min barndomsvän, farväl! Jag vill bedja för dig och för barnet — bedja att Gud måtte gifva dig frid! (Går.)

Emma (ensam, vildt).

Bedja för barnet — bedja, bedja! Liksom bedja kunde göra honom välskapad som andra!(.Faller på knä.) 0, Gud,

tänk på mitt lilla barn

— så hjälplös, så oskyldig. Han har ju inte hunnit göra något ondt, begå en enda synd — han har inte druckit sig rusig af lifvets fullhet och styrka och kärlek — han har inte ännu vandrat lifvet fram, modig och stolt, glömmande Dig! Det var jag, som gjorde det, fader i himmelen! Straffa mig — men, o, tag mitt barn till Dig. Världen är så syndfull, så svår — tag honom bort — tag honom nu, nu! (Hon stapplar UPP fr<*n s*n knä böjande ställning, lyssnar.) Han rör sig. (Går och ser på vaggan, Intar sig ner o/ver den.) Å, hur litet du vet, när du kan le i sömnen! (.Faller på knä vid vaggan.) Ljufva lilla ansikte -tror du, att du kommer att le sedan, när du blir större och ser andra gossar springa omkring

— när du kommer att krypa, kräla som en mask

- och när du blir man — när andra triumfera

i sin stolta manlighet och styrka — kommer du också då att le? Skall du kunna uthärda det, liten? (Hon rör på vaggan som för att lugna honom. Hon jollrar, kaIfhögt, drömmande) Det gör ingenting, det gör ingenting — mamma skall alltid vara hos dig — alltid, alltid — hennes famn din tröst — hennes arm ditt stöd — alltid, alltid. (Hon tystnar, liksom slagen af fasa.) Alltid? Hvem vet det — jag kan dö! Dö före honom och lämna honom åt andras barmhärtighet... 0, jag kan inte, jag kan inte! Jag vågar inte! (Böjer sitt hufvud öfver vaggans kant, därefter hämtar sig till hälften och dock med undettryckt lidelse hviskar.) Barn,jag är rädd! Kan du höra mig — jag vet inte, hvad jag skall göra! En tanke griper mig — något oemotståndligt tvingar mig — hvarthän? Jag bad G-ud om att befria dig nu — i denna stund — och Han gaf mig ditt leende till svar! Vill du då lefva, liten? Säg mig, skall du en dag hata mig, därför att jag gaf dig denna ohy gg liga lifvets gåfva? (Med vid t uppspärrade ögon.) Å, jag ser dig — som yngling, som man — med förvridna anletsdrag — och du säger med vämjelse och bitterhet: »Moder, hur kunde du vara så grym och låta mig lefva och lida — jag bad dig aldrig om lifvets gåfva — du kunde befriat mig därifrån, innan jag hann känna hvad lif var — moder, hvarför gjorde du det inte — du var feg, feg! (Hon böjer hufvudé Öfver vaggan tillintetgjord, upplyfter därefter åter sitt dödsbleka, förvridna ansikte, hviskar.) Det kunde ju gå så lätt — eudast att täcka det lilla ansiktet — att utestänga luft ett ögonblick och blott tänka att nästa ögonblick är han befriad! Ja ja, det kunde ju gå så lätt — om bara inte ens hjärta sammankrymptes och ens hjärna förstenades! (Lutar sig trött mot vaggant ser på barnet.) Rör du på läpparna, liten? (Paus.) Ber du om ditt lif? Nej, nej. du kan inte önska att lefva — du kan inte, kan inte. Älskling, det går så lätt — lättare än att lefva ditt hela lif — det ska inte göra dig ondt — du bara sofver, sofver — till dess du vaknar i himmelen! (Tager hastigt filten, hejdar sig.) Men hvad var det Borg sade: »Han måste

En moder. 3döpas.» (Hon står stilla ett ögonblick, upprepar för sig själ).) »Dopet ger större välsignelse.» Ja. ja, du skall få all den rikaste välsignelse, som himlen kan ge dig. (Hon släpper filten, står och stirrar framför sig, rör sig som ginge hon i drömmen. Tager två armstaka; af koppar från skänken, sätter dem på ett hord tätt vid vaggan; går efter en skål, som hon fyller med vatten w karafwen; jinne1 reda på en psalmbok på bokhxllan, sätter alltsamman pä bordet vid vaggan, tänder ljusen långsamt, tager psalmboken, står vid vaggan och ser på barnet, vänder sig bort med en våldsam snyft-ning, söker i boken, far med handen öfver ögonen.) Hvar står detV Jag finner det inte - jag kan inte se. . . (Söker igen, faller därefter pä knä invid vaggan, hon lägger igen boken och hviskar.) Det gör ingenting — Gud förbarma Dig öfver ossl (Ånnu på knä, låter boken falla till golf ve t, doppar handen i vattnet och stänker öfver barnet.) Jag döper dig, Hans (Rösten dör bort, men man ser henne röra läpparna. Hon tycks be sakta. Reser sig därefter och står och ser pä barnet.) Min lille Hans — mina drömmars och min längtans barn! (Går fram mot scenen, lyssnar ängsligt vid dörren; drar tillsammans gardinerna föi fönstret, blåser ut ljusen ett efter annat, tar filten, går oroligt åter mot dörren. Hon går smygande fram mot vaggan, med ett uttryck af stelnad fasa i sitt ansikte, filten tryckt mot sitt bröst, i det hon utstöter ett dämpadt, klagande skri)

(Ridå.)Tredje tablån.

Samma ru/n som i föregående tablå; endast vaggan är borta. Solen lyser in genom fönstret. Emma, klädd i svart klädning sitter i länstolen invid divansbordet midt på golfvet. Hon har en schal svept om sig och en kudde bakom

hufvudet. Hon steder armbågen mot bordet ock lutar hufvudet mot handen.

(Fru Malmberg kommer in från dörren till höger. Hon gr åter och torkar sig i ögonen med näsduken. Suckar. Sätter sig på en stol vid andra sidan om bordet.)

Fru Malmberg,

Att tänka sig, att det lilla kräket skulle gå bort så snart — och han som såg* så rar och kry ut i går kväll. Jag kan inte begripa det. (Paus.) Och du vill inte lätta ditt hjärta och tala om för mig, hur allt gick till — du sitter där lika stum och outgrundlig, som när gossen var född. Jag förstår dig inte, Emma.

Emma

(förblir försjunken i förstenad orörlighet).

Fru Malmberg (gråter stilla).

Han kunde ha vuxit upp och blifvit din tröst och glädje — det är hårdt, hårdt — menHerren gaf och Herren tog — välsignadt vare Herrans namn.

Emma

(gör en åtbörd som för att tala, men försjunker åter i

apati. Det knackar på dörren, och strax efter stiger Janne Borg in).

Fru Malmberg (går honom till mötes).

O, Janne, så godt att ni kom. Guds hand hvilar hårdt öfver oss ...

Borg (tager af sig hatten och ställer käppen ifrån sig).

Hvad är det — hvad har händt — hur är det med Emma?

Eru Malmberg.

Å, Janne, det har händt, att barnet är dödt. . . (Brister i gråt.)

Borg.

Hvad? Barnet dödt? När?

Eru Malmberg.

I natt — medan Emma var ensam — är det inte ett hårdt slag!

Borg (förvirrad).

I natt? Medan hon var ensam? Men barnet var ju friskt i går kväll? . . .

Eru Malmberg.

Å ja, men sådana där små lif slockna ofta liksom en fläkt blåser ut ett ljus. Yill ni se honom där inne, Janne? (Hon går mot dörren till höger.)Borg

(gör en af böjande rörelse och går fram till Emma, kvilken han räcker sin hand, som kon dock ej låtsar se).

Emma, det måste vara förfärligt — jag kan förstå, hvad du lider, ty jag tror, Gud förlåte dig, att du sannerligen önskade att barnet skulle dö!

Emma

(rycker till, sej ett ögonblick fast på honom, men blir därefter äter som förut).

Borg.

Kan intet böja ditt hårda sinne — inte ens dettaV Du har blifvit befriad från din olidliga börda — det barn du inte

ville veta af, inte ägna en moders omsorger, det barn som väckte din vämjelse, har Gud tagit från dig — är du inte rädd, rädd, Emma Olson, att dina bittra tankar och hädiska ord hördes där uppe vid Guds tron — fruktar du icke Gud och böjer dig i ånger och bön inför Hans allsmäktiga vilja!

Emma

(ser upp med stel blick, men sedan åter som förut. Dörren öppnas och Alma Janson träder försiktigt in).

Alma.

Hur är det här i dag? Jag har blifvit försinkad, för min lilla flicka har varit sjuk hela natten, och jag har inte kunnat lämna henne — det är fasligt hvad sådana där små kräk lätt bli rent dödssjuka — men nu sofver hon och har fått ro, sa jag hoppas hon snart är braigen. Och när jag såg fru Malmberg gå förbi tidigt i morse, så visste jag ju . . . men hvad är det — I ser alla så underliga ut. . . (Ser från den ena till den andra)

Fru Malmberg.

Barnet är dö dt!

Alma [ger till ett rop al förskräckelse).

Herre Jess — det är väl inte santV Hur har det gått tillV

Fru Malmberg.

Jag vet inte — hon vill ingenting säga.

Alma.

Stackars lilla kräk nå ja, det var nog bäst så — hon kunde ju inte med'en och han slapp från ett tungt lif. Ja, ja, Herren gaf och Herren tog . ..

Emma

(reser sig till hälften, hon stönar fram de följande orden).

Säg inte det jag kan inte höra det det var inte Herren som tog — det var jacf som dödade mitt barn.

(Utrop aj fasa från de öfri ga)

Fru Malmberg,

Du yrar, du är från dina sinnen — du vet inte, hvad du säger!

Borg.

Emma, du är vansinnig — eller om du gjort det, var du vansinnig, när du begick dådet. ..Alma (döljer ansiktet i sitt förkläde).

O, Gud, o Gud vare oss nådig!

Emma

(.skakar sitt hufvud, sjunker tillbaka mot kudden och sluter trott sina ögon).

Fru Malmberg (griper om Borgs ann).

Hon har inte gjort det — hon kan inte ha gjort det — hon yrar — hon har feber . ..

Borg.

Hon har gjort det. (Med smärta.) 0, Ennna, hur kunde du göra det — den lilla hjälplösa stackarn, som Gud själf gifvit dig att vårda; detta barn med en vanskapad kropp men en odödlig själ att utvecklas och göras mogen för det eviga lifvet. Säg åtminstone nu, att du ångrar, ångrar . . .

Emma (ser upp, förvånad, allvarlig).

Ångra? (Hon skakar på hufvudet och stirrar framför sig.)

Borg.

Kan ingenting uppmjuka ditt förhårdnade hjärta, inte tanken pa ditt gräsliga brott, inte fraktan för en rättvis Gud, hvars vilja du trotsat, hvars lagar du kränkt — vill du inte ens med en uppriktig bekännelse och ånger försona.. .

Emma (dröjande).

Försona? JJvad?Borg.

Försona ditt brott — det att du blef en barnamörderska!

Alma.

Å hå — ja ja . . .

Emma (som ryckt till vid Borgs ord, för sig själf).

Ja — så kommer det att heta — detta är jag inför världen . . .

Fru Malmberg (till Borg).

Janne ser ju, att hon inte är vid sina sinnen

— hon har ingen reda på sig, vet inte, hvad hon säger...

Emma (stiger upp, vacklar, stöder sig mot bordet, talar drömmande).

Ju förr jag går, desto bättre . . .

Alma.

Hvad säger du?

Fru Malmberg.

Går, hvart, Emma?

Emma

(stum, stirrar stelt framför sig).

Borg (som fixerar Emma). Hvart tänker du gå, Emma?

Emma (som förut).

Till fängelset *— att försona som du säger. Hvad lagen bjuder, vill jag fullborda — det öfriga blir mellan Gud och mig.Fru Malmberg.

Å, Emma, du kan inte mena det — du kan inte gå att. . .

Emma

(gör en trött aibörd af otålighet).

Fru Malmberg.

Borg. låt henne inte gå — spärra vägen för henne — hon är ju vansinnig — en vansinnig dömes inte till fängelse, men väl till dårhus — dit vill jag föra henne, vårda henne, vakta på henne — men bara inte till fängelset! (Brister i gråt.)

Emma

(.skakar på hufvudet).

Fru Malmberg.

Bry er inte om henne, hon ångrar, hon vet inte, hvarför hon gjorde det. . .

Emma (otåligt).

Jag visste hvad jag gjorde — jag var inte vansinnig och jag är det inte nu heller.

Borg.

Och du ser nästan stolt ut däröfver - och inte som en förkrossad synderska. Med trotsigt sinne och förhärdadt hjärta är det som du vill ge dig i lagens händer — o, Emma!

Emma (<afbrytande, i ett utbrott af lidelse).

Kan ingen förstå — kan du inte förstå, mor?Fru Malmberg (skakarpå hufvudet).

Nej, barn, inte annat än att du var från dina sinnen — och efter det måste de döma dig...

Emma (som förut).

Du kan säga det, ni kunna alla säga det

— men aldrig jag!

Borg (strängt).

Så mycket värre för dig, Emma — för tid och evighet!

Emma (rycker till).

Fru Malmberg.

Om du måste gå, så går jag ined dig, och allt hvad som kan sägas att mildra din dom, skall mitt modershjärta finna på — de måste höra mig!

Emma

(skakar nekande på hufvudet).

Fru Malmberg.

Janne Borg. ni kan inte låta henne gå. ni som känt henne, sedan hon var en liten flicka med strålande ögon och leende mun — innan hon hade en tanke på brott och synd. Ni som var hennes barndomsvän, ni måste finna på ett-sätt att rädda henne rädda henne från tim-ligt straff och vanära och rädda hennes själ från fördömelse! Ni måste, ni måste!

Borg (rörd).

Jag ville, om jag kunde men hon måste lida sitt straff som de andra. Och hon brötmeni än dessa andra, därför att hon ville befrias från åsynen af det barn, som väckte hennes vämjelse...

Emma

(reser sitt hufvud och flammar till, liksom for att säga något, men hejdar sig och förblir stum. Hon går mot dörren).

Fru Malmberg.

Emma, minns du inte, hur du drog in i detta hus som en lycklig* ung hustru, hur du jublade och log — o, att du skulle så lämna det!

Emma (veknaroch står tveksam. Hviskar dröm ma n de).

Ja, jag minns . . .

Fru Malmberg.

Jag har aldrig haft någon annan än dig, jag kallade dig mitt solsken och min fröjd — ingen kunde le som du, ingen glädjas åt lifvet som du — o, att det skulle så sluta! (Sjunker ner på en stol och gömmer gråtande ansiktet i

händerna.)

Emma

(står ett ögonblick tveksam, veknar allt mera, går därefter stilla fram till modem och faller på knä invid henne. Ser upp till henne).

Mor, jag är inte så hård — det var inte för min skull, det var ju för barnets — när Gud inte ville, måste ju jag — och, mor, du har aldrig älskat mig så högt, som jag älskade mitt lilla barn, just när jag tog det lif, detaldrig bedt mig om. (*Fru Malmberg skakar på hufvudet.*) Å, du förstår mig inte — inte du heller - hvem skall då göra det? Men lägg din hand på mitt hufvud — så vill jag minnas det där borta . . .

Fru Malmberg.

Måste du gå?

Emma (*gör en jakande åtbörd*).

Du har ju hört det — jag måste *försona* — och hvad gör mig fängelset *nu* — men mor, jag kan inte *ångra* — ser du *barnet blef ändå befriadt!* (*Hon böjer sitt hufvud, fru Malmberg lägger sina händer därpå. Borg står med sänkt hufvud. Alma knäpper hop sina händer och rör läpparna som till sakta bön.*)

(*Ridå.*)

Utdrag ur mr William Archers företal till Alan’s Wife.

— — — — — — — — — — — — — — —

Det är för själfva *ämnet* jag skrifver mitt försvarstal — för dess rätt att intaga en plats inom konstens råmärken . . .

. . . I maj 1891 lånade miss Elizabeth Robins mig en svensk tidskrift, *Ur Dagens Krönika*, innehållande en berättelse, kallad *Befriad* af författarinnan Elin Ameen. Både miss Robins och jag voro mycket gripna af berättelsen, och jag funderade på att öfversätta den till engelskan. 1 det jag tänkte på den, »såg» jag den plötsligt som ett drama. Jag meddelade mig härom med en min vän och dramaturg, hvilken dock ansåg saken omöjlig, brutal, ohygglig. Mänskligheten och Jules Lemaître skulle skria emot den med en röst. Detta gjorde frestelsen oemotståndlig. Det finnes intet i världen jag hellre hör än mänskligheten ropa med Jules Lemaîtres röst och så beslöt jag att det skulle ske! Jag skref konturerna till ett drama och sände det till miss Robins, i det jag namngaf ett par yngre dramatiska författare, af hvilka hon kunde välja en att föreslåsaken till. På rätt länge hörde jag ingenting af miss Robins, förrän hon en dag tillkännagaf, att en af de unga författarne blifvit hänförd af idén och att dramat redan vore skrifvet. Iion underrättade mig äfven, att min plan blifvit förkastad. På det hela kunde jag ej förneka, att styckets nya form hade flera praktiska fördelar, men då jag ännu har en viss kärlek till mitt utkast, vill jag här göra en jämförelse mellan de två.

(Här följer i mr Archers företal denna jämförelse, däri han bland annat säger, att han förlagt scenen till Sverige samt bibehållit den svenska författarinnans slut-idé, att låta Kmma gå i fängelse i stället för att hängas. 1 Alans IVife spelar nämligen sista tablån i fängelset, innan Emma {Jean Creyke) går att hängas, i det hon yttrar, att hon »går att möta make och barn i himmelen»).

. . . Låt oss nu betrakta några af de stora frågor det lilla dramat innebär. Hvad som från början slog mig i själfva ämnet och som äfven tilltalar mig i stycket är just dess rikedom på etiska och estetiska spörsmål. . .

. . . Dramat kan måhända hafva sina svagheter, men hur impulsivt, hur otillfredsställande det än må synas, ställer det oss dock odisputabelt inför ett af de mäktigaste problemen inom konsten och tillvaron . . .

. .. Det finns två erkända och antagna (ehuru icke alltid klart framträdande) typer af tragedien: ödets tragedi och

den fria viljans eller med andra ord karakterens tragedi. Den antika tragedien isin helhet tillhör den förra kategorien, den inoderna tragedien tillhör den senare . . .

... Den antika tragedien hade, som vi veta, en religiös och patriotisk dragningskraft för dess ursprungliga auditorium, och äfven i sin rent mänskliga form, voro dess fasor mildrade genom det upphöjda och aflägsna i det behandlade ämnet. Till och med för atheniensarne syntes deras släktes mytiska forntid oändligt långt borta. »Det funnos jättar på den tiden,» tänkte borgaren i Athen, när han såg halfgudar, hjältar och konungar på kothurner skrida öfver den purpurfärgade scenen. Han jämförde sitt eget glada, triviala, civiliserade lif med dessa högre varelsers ödesdigra tillvaro, och han erfor en förnyad känsla af säkerhet i sitt eget lifs ringare lott. Stora brott, förskräckliga vedergällningar. tragiska öden svntes på det hela taget vara oundvikliga för dessa generationer af öfvermänsk-liga personligheter. Och denna känsla är än starkare hos nutidens än den var för antikens människor. Odets tragedi är för oss en fullkomlig overklighet . . . Med nutidens och medelklassens människor har ödet intet att göra ... Vi föra dessa legender tillhaka till deras ursprung i den primitiva folkvisan och betrakta dem som förhärligade barn-kammarsagor. Deras hänförande till det verkliga lifvet är symbolisk, icke direkt och praktisk . .

... Till denna klass af tragedier hör tydligt-vis icke Alans IVife. Den handlar ej om ett mytiskt förflutet eller om en ras af halfgudar. . . Hela vår inneboende alkemi af optimism kan ejur dramat utdraga någon trygghetens illusion, ingen glimt af tillförsikt. Det innebär Horatii varning och påminner oss, att icke ödet men fataliteten* hemsöker såväl de fattiges hyddor som konungarnes borgar „ .

. . . Alans Wife är icke heller en karakterens tragedi. Jean (Emma) lider ej, därför att hon är antingen dygdig eller lastbar. Där finns ingen varning för oss i hennes olycka, ty ingenting, som hon gjort eller underlåtit, kunde hafva afvärjt den. Där finns ingen usling, som vi kunna taga i rockkragen och strypa, ty vi kunna icke vräka vår hämnd på den oåtkomliga, opersonliga fataliteten. Den har oss i sina klor, icke vi den, och som naturligt är, vi fröjda oss ej åt att så är.

Således tillhör Alans Wife en tredje kategori af tragedi, ännu ej erkänd af den offentliga kritiken, som vi kunna kalla den fata list i sha tragedien.

Låt kritiken utropa: »Jag nekar att antaga tragedien utan dess estetiska om hölje som mildrar, försonar, tröstar, verkligt eller illusoriskt. Jag protesterar mot att få mina hjärterötter att svida utan något praktiskt ändamål. Hr fatalitetstragedi betrycker och irriterar mig. Jag vill ej veta af den — bort med den!» Kritiken och den stora allmänheten kunna vara i sin rätt att se saken från den synpunkten, men för min del åberopar jag minoritetens rätt inom konsten att betrakta och framställa lifvet på sitt eget sätt.

* Fatality = det oundvikliga.Det är sant, att det finns ingen tröst, intet uppmuntrande i Alans Wife, utom den sublima trösten, att »allt det öfriga är tystnad» . . .

. ., I det vi åskåda ett sådant stycke som Alans Wife, synes det oss ej då, som om vi såge lifvet rätt in i ögonen och sade: »Nåväl, du plågoande, vi känna dig! Vi låta ej lura oss af dina fagra lockelser — gå du på och gör ditt värsta.» Jag säger icke, att detta är ett beundransvärdt eller eftersträfvansvärdt sinnestillstånd, men jag måste erkänna, att mig fyller det med intresse. Alla måste vi intaga någon ståndpunkt gent emot lifvets största fasor. Filosofien kan ej helt enkelt ignorera dem, och konsten, efter min mening, ligger inom filosofiens gränser — eller med andra ord, intet mänskligt är den främmande. Hvarför skulle vi då förkasta och förakta ett skådespel, som för oss ansikte mot ansikte med ett af lifvets mörkaste problem — problemet af oförskyldt, oförtjänt, ändamålslöst lidande — och behandlar det finkänsligt, ömt, mänskligt, utan något af den råa och cyniska pessimism, som genomgår de stycken, som till exempel uppföras på Théâtre Libre? Man skall naturligtvis säga, att därför att jag berömmer Alans Wife, önskar jag att all dramatik skall öfvergå i dysterhet och fasor. Detta är ett stort misstag. Sådana arbeten skola vara undantag i konsten, liksom sådana olyckor äro undantag i lifvet. Jag endast nekar att från konstens område utesluta något arbete, h vil ket talar från hjärta ochhufvud till hjärta och hufvud, dess språk må vara aldrig så uppskakande . . .

... I andra tablån blir Jean (Emma) en moralisk eller omoralisk utöfvare af en handling; hennes uppträdande

tvingar oss att tänka öfver ett af de mest betydelsefulla etiska problem. Våra hjärterötter hafva icke svidit utan ändamål. Det är just det förfärliga i problemet, som kommer många kritici att ignorera eller undvika det. Några antaga, att en moder, som är i stånd att döda sitt barn, måste vara vansinnig. Jag är öfvertygad om, att intet kunde vara aflägsnare från såväl den svenska författarinnans som den engelska dramaturgens mening. Hvarje stadie i utvecklingen al Jean s (Emmas) tankar och känslor, som leder fram till den förfärliga gärningen är klart som dagens ljus. Denna lättvindiga dom, som lyder på vansinne är endast värdig en ransakningsdomare, men icke en kritisk Högsta domstol. Då höjes ögonblickligen ett rop af fasa: »Hvad! hon är icke från förståndet! Då begär man att vi skola applådera hennes handling och erkänna att alla van-skapade barn borde strypas!» Säkerligen icke. Sedan hur lång tid hafva vi antagits skola applådera hvarje handling, om aldrig så klok, som ut-föres på scenen? Det ligger ett stort rum att iylla mellan en brottslig galning och en ideal-hjältinna.

Jean Creyke (Emma Olson) är säkerligen hvarken vansinnig eller en hjältinna. Hon är en djupt olycklig kvinna, det är alltsammans, hvilkenhandlar så, som någon likadant pinad varelse måhända handlar just i det ögonblick jag skrifvcr detta. Utan tvifvel tinnes det tusentals andra kvinnor, h vil ka bära lika stora, till och med större bördor med glad tillförsikt eller oreflekterande resignation. Alla tre facerna — den upproriska, den stoiska, den ytliga — äro hvar för sig intressanta, men den upproriska råkar till att vara den mest dramatiska. Det är alls icke nödvändigt att vi antingen gilla eller fördöma Jean\s (Emmas) handling. I min tanke ligger ämnets tragiska värde just däri, att vi ej kunna göra det ena eller andra af hela vårt hjärta . . .

. . . Alans Wife är en liten tragedi, ej en stor; men Jean Creyke har detta gemensamt med trage diens moder mördare O restes och andra, att hon befinner sig i en af dessa sönderslitande situationer, där det synes lika omöjligt, lika omänskligt att handla som att icke handla. Om hon vore vansinnig, skulle det etiska problemet försvinna, och vi skulle ej hafva för oss annat än en studie i hjärnans patologi. Jag säger ej, att detta icke skulle hafva sitt intresse, men det är ej det slags intresse, som åsyftats . . .

... Ett skådespel är dock ett skådespel och ej ett diskussionsforum. Det är en författares uppgift att genom taflor ur lifvet komma oss att tänka, ej att utföra allt tänkandet för vår räkning . ..

. . . För min del är jag tacksam mot författarna — den svenska och den engelska — för det jag gen om > Bej) ‘i a d» och » Al a n Js 11 rije» blifvi;stimulerad att tänka mig in i ämnet, som jag skulle vilja kalla > Tragediens paradox». Jag älskar klarhet och för mig finns där ingen större glädje i lifvet än, för att citera Davenant, att »följa sanningen genom själslifvets labyrinter». Och är icke just tragediens paradox en af de underbaraste i lifvet? Underbart är det — underbart och patetiskt — men om och om igen dragas vi till att blicka in i inbillade afgrunder och framkalla dessa våra drömmar, som heta Agamemnon, Antigone, Othello, Lear, Phedra, Tristan och Isol de. Gengangere! Tänk ett ögonblick öfver det, om det ej är vida mer förunderligt, att någon af oss kan hålla ut att se King Lear än att vi ej kunna uthärda Alans Wife? Icke att någon bör missuppfatta mig så, att jag skulle inregistrera detta lilla drama bland tragediens literära mästerverk . . .

. . . Dessutom hvad värde vi kunna gifva åt självfva tankearbetet i dramat måste delas mellan den svenska novellisten och den engelska dramaturgen. Men en aldrig så liten röst, med mod, förmåga och allvar bakom sig, kan framställa en mycket betydande fråga. Alans Wife framhåller, enligt min åsikt, två stora frågor, den ena etisk, den andra estetisk, och det är därför jag varit så ifrig i dess försvar.

Utdrag ur Londonpressens omdömen om Alan's Wife, dramatisk studie efter en skiss af Elin Ameen,

C’est magnifique mais ce n’est pas . . . ja, gudarne vete hvad det är eller icke är . . . men hvad gör det, gif det namn af »studie» eller hvad ni vill, *Alan’s Wife* är likväl ett af de kraftigaste och mest gripande arbeten, som på långa tider uppförts i London. Alltför gripande, därför att handlingen är så sann. Om sanning är konst, om modigt undvikande af teatereffekter är konstnärskap, då är *Alan’s Wife* ett arbete af hög, ren konst . . . Handlingen,

framställd med fullt konstnärskap och med en enkel storslagenhet, som nästan kan kallas klassisk i detta ords högsta bemärkelse, kom många tårar att flyta och tvang äfven dem, som kallade det brutalt, att finna sig djupt rörda af dramat. Måhända är det alltför uppskakande, men det kan vara godt att se det, ty intet, som går rakt till hjärtat och skakar vårt innersta, kan undgå att hafva ett vidtgående inflytande till det goda . . .

Westminster Gazette.

. . . *Alan's Wife* är en studie af okänd författare, men tillkännagifves grundad på en berättelse af *Elin Ameen.* Det hela är icke utan nyhet och styrka, trots det till en viss grad är upprörande. Det visar detlidelsefulla upproret hos ett sargadt hjärta gentemot den tröstande teorien, att allt är till det bästa i denna vår allra förträffligaste värld . . .

Daily Graphic.

. . . *Alan's Wife* är ett af de dystraste, mest uppskakande arbeten, som någonsin spelats på engelsk scene, och det höll åskådarne andlösa, liksom hypnotiserade från början till slut . . . Miss Robins spelade med beundransvärd uppfattning den unga makan, lycklig i sitt lifs rika fullhet, den olyckliga, förkrossade modern, den brottsliga som går att lida sitt straff — utan att ångra . . .

The Morning.

. . . I *Alan's Wife* firade miss Robins en ny, glänsande triumf. Hennes spel var allt igenom inspirationens. Det var ej endast i de känslofullaste ögonblicken hon var beundransvärd, men äfven i jublet och kraften af sin starka, friska tillvaro som ung kvinna. Hennes glädtighet i första tablån vällde fram som lärkans sång, och den smittade hela huset, så att till och med själfva rampljusen tycktes lysa klarare. Kontrasten i andra tablån, då hennes ögon voro sorgsna, djupt melankoliska, var utomordentlig. I den sista tablån är hon som förstenad och rör sig som i en dröm . . . Det var allt igenom en minnesvärd föreställning.

Ecko.

. . . *Alan's Wife* är en studie af det mest dystert fängslande slag man kan tänka sig och skrifven med största allvar, enkelhet och klarhet, och den framställermera sann mänsklighet under fem minuter än hela rader af våra maskinmässiga, uppstyltade epigrammatiska melodramer. Den är intet lustspel, som roar oss, men den är af stort intellektuellt intresse, i synnerhet så, som miss Robins utför hufvudrollen . . . Stycket kallas »En studie», och detta kan vara lika bra som något annat. Men i själfva verket är det en tragedi inom borgerliga omgifningar och ej i saknad af den värdighet och sanning, som kan berättiga den till denna titel. Miss Robins framställning var underbar . . .

Evening News.

. . . Det är en innerlighet och en sanning öfver stycket som fängsla . . . Det ar omöjligt att förneka ämnets uppskakande verkan, men dess dramatiska grepp är otvifvelaktigt. Det kallas »En studie», men kan med mera rätt benämnas skådespel än månget arbete, som nu för tiden bär den titeln . . . Ehuru hela dramat spelas på mindre än en timmas tid, måste åskådaren erkänna, att en verklig tragedi har uppförts inför hans ögon, och att han aldrig kommer att förgäta det intryck den gjort på honom . . .

Daily Chronicle.